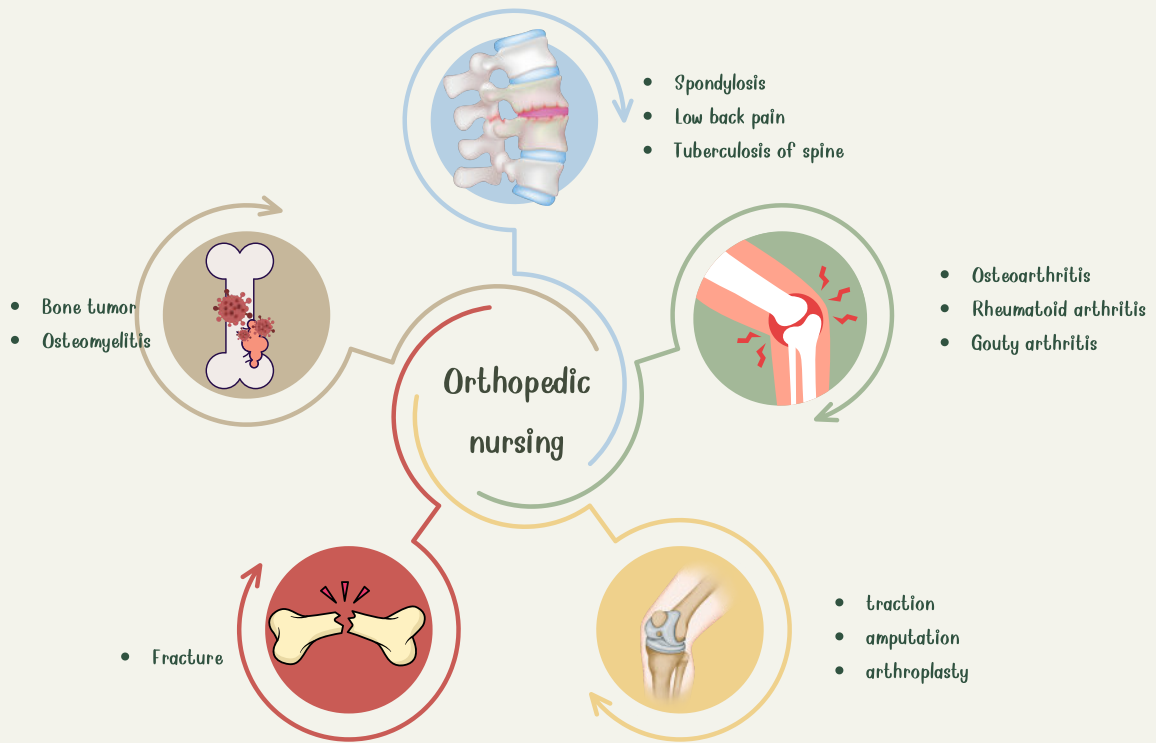

การพยาบาลออร์โธปิดิกส์

shortcut & mapping

Orthopedic nursing

สรุปเนื้อหา ข้อสอบพร้อมเฉลย และตัวอย่าง mapping

พรสวรรค์ คิดคำ

Shortcut and mapping orthopedic nursing

ISBN 978-616-619-366-4 (e-book)

จัดทำโดย พรวรรณ คัดคำ

ปีที่ตีพิมพ์ 2567

ราคา 199 บาท

จำนวนหน้า 72 หน้า

พิมพ์ครั้งที่ 1 ในรูปแบบ E-book

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของสมุดแห่งชาติ

National Library of Thailand Cataloging in Publication Data

พรวรรณ คัดคำ

Shortcut and mapping orthopedic nursing, 2567

72 หน้า

ISBN: 978-616-619-366-4 (e-book)

© สงวนลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 ห้ามลอกเลียนแบบ ทำซ้ำ ดัดแปลง ส่วนหนึ่งส่วนใดของหนังสือนี้ รวมทั้งการจัดเก็บถ่ายทอไม่ว่ารูปแบบหรือวิธีการใดๆ ด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ การถ่ายภาพ การบันทึกหรือวิธีการอื่นใดโดยไม่ได้รับอนุญาต

คำนำ

หนังสือเล่มนี้ เป็นการสรุปความรู้การพยาบาลผู้ป่วยที่มีความผิดปกติของระบบกระดูกและกล้ามเนื้อ รวมทั้งสรุปเนื้อหาในรูปแบบ mapping เนื้อหาประกอบด้วย การประเมินสภาพผู้ป่วยที่มีความผิดปกติของระบบกระดูกและข้อ Osteoarthritis, Rheumatoid arthritis, Osteoporosis, Gouty arthritis, Spondylosis, Low back pain, Bone tumor, Osteomyelitis, Tuberculosis of spine, Fracture, การพยาบาลผู้ที่ได้รับการผ่าตัดยึดหรือตรึงกระดูก, การพยาบาลผู้ที่มีการดึงด่วงน้ำหนัก Skin traction, การพยาบาลผู้ที่มีการดึงด่วงน้ำหนัก Skeletal traction, การพยาบาลผู้ที่ใส่เฝือก, การพยาบาลผู้ป่วยที่ผ่าตัดตัดอวัยวะ (amputation), การพยาบาลผู้ป่วยที่มีภาวะปวดหลอน (phantom pain) เป็นการสรุปเนื้อหาจากบทความ หนังสือ แนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง และจากประสบการณ์ความรู้ของผู้เขียน เนื่องจากร่างกายมีความซับซ้อน และมีหลายปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเจ็บป่วย แต่ละ mapping อาจไม่สามารถอธิบายการเจ็บป่วยได้ในทุกกรณี เป็นเพียงการสรุปเนื้อหาที่ใช้น้อย หวังว่าจะช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจได้ง่ายขึ้นค่ะ

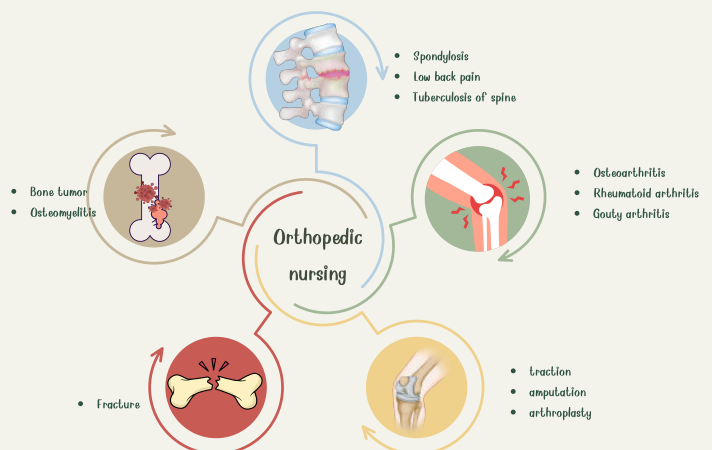
Pornsauw.KH

พรสวรรค์ คัดคำ

ธันวาคม 2567

สารบัญ

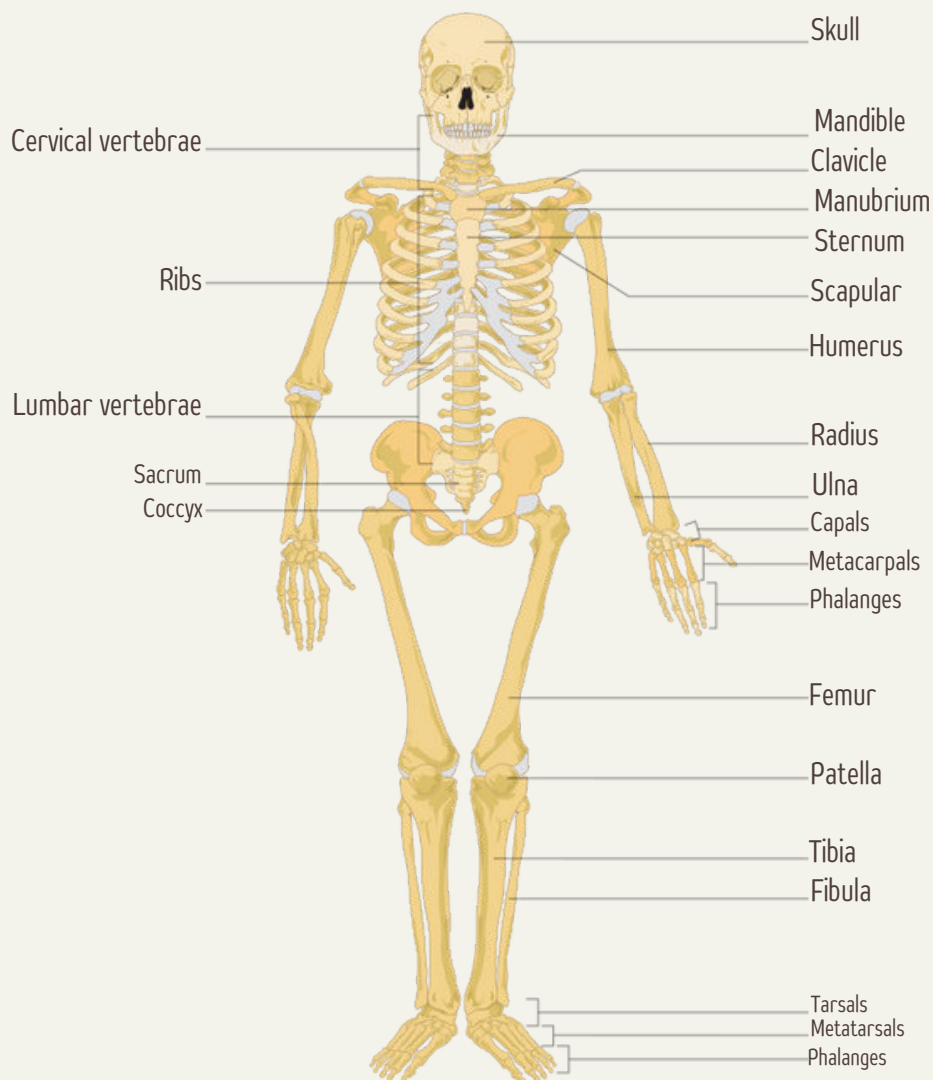
การประเมินสภาพผู้ที่มีความผิดปกติของระบบกระดูกและข้อ.....	1
แบบฝึกหัด 1	14
แบบฝึกหัด 2	15
Osteoarthritis	16
การพยาบาลผู้ป่วยหลังทำผ่าตัดเปลี่ยนข้อเข่าเทียม.....	19
การพยาบาลผู้ป่วยหลังทำผ่าตัดเปลี่ยนข้อสะโพกเทียม	20
แบบฝึกหัด 3	24
Rheumatoid arthritis	25
Osteoporosis	27
Gouty arthritis	29
แบบฝึกหัด 4	31
Spondylosis	32
Low back pain	34
การพยาบาลผู้ที่ผ่าตัดกระดูกสันหลัง	35
แบบฝึกหัด 5	37
Bone tumor	38
แบบฝึกหัด 6	41
Osteomyelitis	42
แบบฝึกหัด 7	44
Tuberculosis of spine	45
แบบฝึกหัด 8	48
Fracture	49
การพยาบาลผู้ที่ได้รับการผ่าตัดยึดหรือตรึงกระดูก	55
การพยาบาลผู้ที่มีการดึงด่วงน้ำหนัก Skin traction	56
การพยาบาลผู้ที่มีการดึงด่วงน้ำหนัก Skeletal traction	58
การพยาบาลผู้ที่ใส่เฝือก	59
การพยาบาลผู้ป่วยที่ผ่าตัดตัดอวัยวะ (amputation)	60
การพยาบาลผู้ป่วยที่มีภาวะปวดหลอน (phantom pain)	63
แบบฝึกหัด 9	64
สรุป	66
เอกสารอ้างอิง	67

โครงสร้างและหน้าที่ของระบบกระดูกและข้อ

ระบบกระดูกและข้อ เป็นระบบโครงสร้างหลักของร่างกาย กระดูก (skeleton) ในร่างกายของมนุษย์มีทั้งหมด 206 ชิ้น ทำหน้าที่เป็นโครงสร้าง รองรับอวัยวะต่างๆ ให้คงรูปอยู่ได้ เป็นที่ยึดเกาะของกล้ามเนื้อต่างๆ และเอ็น เพื่อเป็นคานาให้กล้ามเนื้อ แต่ละองค์ประกอบมีหน้าที่สำคัญ ดังนี้

1. **กระดูก (Bones):** รองรับร่างกาย ปกป้องอวัยวะและเนื้อเยื่อ เก็บแคลเซียมและไขมัน และผลิตเซลล์เม็ดเลือด ทำงานร่วมกับกล้ามเนื้อ เส้นเอ็น เอ็น และเนื้อเยื่อเกี่ยวพันอื่นๆ เพื่อเคลื่อนไหว
2. **กระดูกอ่อน (Cartilage) :** เนื้อเยื่อเกี่ยวพัน หุ้มกระดูกภายในข้อต่อ ตามแนวกระดูกสันหลัง และในซี่โครง ปกป้องกระดูกจากการเสียดสีกัน มีกระดูกอ่อนในจมูก หู กระดูกเชิงกรานและปอด
3. **ข้อต่อ(Joints):** บริเวณที่กระดูกมาต่อกัน
4. **กล้ามเนื้อ (Muscles):** ประกอบด้วยเส้นใยยืด (fibers) ช่วยในการเคลื่อนไหว
5. **เอ็น (ligament):** เอ็นที่ยึดกระดูกกับกระดูก
6. **เส้นเอ็น (Tendons):** เส้นเอ็นเชื่อมต่อกล้ามเนื้อกับกระดูก

Human skeleton

ที่มา https://en.wikipedia.org/wiki/File:Human_skeleton_front_en.svg

การประเมินสภาพ

ผู้ที่มีความผิดปกติของระบบกระดูกและข้อ

การประเมินการทำงานหรือความผิดปกติระบบกระดูกและข้อ ต้องใช้ข้อมูลจากหลายด้าน ทั้งจาก การซักประวัติ การตรวจร่างกาย ผลตรวจทางห้องปฏิบัติการ และผลการตรวจพิเศษอื่นๆ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง แม่นยำ นำไปสู่การตั้งข้อวินิจฉัยทางการพยาบาลและให้การพยาบาลที่เหมาะสม สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของผู้ป่วย

การซักประวัติ (history taking)

1. อาการสำคัญที่นำมาโรงพยาบาล (chief complaint)

คือ อาการสำคัญ 1-2 อาการ ที่ทำให้ผู้ป่วยมาตรวจรักษา เช่น

- **อาการปวด** เช่น ปวดหลัง ปวดคอ (back and neck pain) ซึ่งเป็นอาการที่นำผู้ป่วยมาโรงพยาบาลบ่อยที่สุด
- **การผิดรูป** (deformity) เช่น หลังคด (scoliosis) หลังโก่ง (kyphotic deformity) และหลังแอ่น (lumbar lordosis) เป็นต้น
- **ขยับหรือเคลื่อนไหวไม่ได้** (limit range of motion) เช่น ข้อติด ข้ออักเสบ
- **ชา หรืออ่อนแรง** (numbness and weakness) อาจมีอาการของแขนหรือขาข้างใดข้างหนึ่งหรือทั้งสองข้าง ซึ่งอาการชาและอ่อนแรงอาจมีความสัมพันธ์กับโรคทางกระดูกสันหลัง ที่มีการกดทับ (compression) ของไขสันหลังหรือเส้นประสาท
- **การถ่ายอุจจาระหรือปัสสาวะผิดปกติ** (bowel bladder dysfunction) เช่น กลั้นอุจจาระปัสสาวะไม่ได้ และมีอาการชาหรืออ่อนแรงของขา ร่วมกับ อาจมีความสัมพันธ์กับการกดทับ (compression) ของไขสันหลังหรือเส้นประสาท

2. อาการเจ็บป่วยปัจจุบัน (present illness)

คือ อาการที่เกิดขึ้นร่วมกับอาการสำคัญ เช่น

- **ตำแหน่งของอาการปวด** มีอาการปวดคอ ปวดบริเวณสะบัก หลังส่วนนอกหรือหลังส่วนเอว ซึ่งจะสามารถบอกพยาธิสภาพที่เกิดขึ้นได้
- **ช่วงเวลาที่เป็น** (duration และ onset) เช่น ผู้ป่วยที่มีอาการปวดแบบเฉียบพลัน เช่น กล้ามเนื้ออักเสบ (muscle strain) หรือ หมอนรองกระดูกสันหลังเคลื่อน (ruptured intervertebral disc) เป็นต้น ส่วนผู้ป่วยที่มีอาการเรื้อรัง เช่น การเสื่อมของกระดูกสันหลัง (spondylosis) กระดูกสันหลังเคลื่อน (spondylolisthesis) เป็นต้น
- **อาการปวดร้าว** (pain radiation) ผู้ป่วยที่มีอาการปวดคอร้าวไปที่แขนด้วย ซึ่งอาจเกิดจากโรคหมอนรองกระดูกสันหลังส่วนคอเคลื่อนและกดทับเส้นประสาท (cervical disc herniation with radiculopathy) หรือ กระดูกสันหลังส่วนคอเสื่อมแล้วมีการกดทับเส้นประสาท ส่วนผู้ป่วยที่มีอาการปวดหลังอาจมีอาการปวดร้าวไปที่ขาด้วย อาจเกิดในภาวะ lumbar disc herniation with radiculopathy หรือ ภาวะโพรงกระดูกสันหลังแคบ (spinal stenosis)
- **ลักษณะอาการปวด** (type of pain) เช่น ปวดแปล็บแบบชัดเจน (sharp pain) มักเกิดในผู้ป่วย muscle strain หรือ disc herniation ผู้ป่วยมีอาการปวดตื้อ แ่น่นๆ (dull aching) มักเกิดในผู้ป่วยที่มีปัญหา spinal stenosis
- **ความรุนแรงของการปวด** (severity และ progressive of pain) ผู้ป่วยที่มีอาการปวดแบบรุนแรงมาก เช่น การติดเชื้อของกระดูกสันหลัง (spinal infection) โรคมะเร็งของกระดูกสันหลัง (spinal tumor) ผู้ป่วยที่กระดูกหัก อาการปวดจะมากในช่วงแรกหลังจากนั้นอาการปวดจะค่อยๆ ลดลง ในขณะที่ผู้ป่วยที่มี spinal infection หรือ spinal tumor อาการปวดจะมากขึ้นเรื่อยๆ

3. ข้อมูลพื้นฐานของผู้รับบริการ (basic information of clients)

เช่น อายุ อาชีพ โรคกระดูกบางชนิดเกิดจากความเสื่อมของร่างกาย การทำงานหรือการทำกิจกรรม

4. ประวัติการเจ็บป่วยในอดีต (past history)

เช่น โรคประจำตัว เช่น ต่อมพาราไทรอยด์ทำงานผิดปกติ ไตวาย การผ่าตัดลำไส้หรือกระเพาะอาหารที่ทำให้การดูดซึมแคลเซียมลดลง

5. ประวัติครอบครัว (family history)

เช่น โรคที่เกิดจากความผิดปกติทางกรรมพันธุ์ เช่น rheumatoid, osteoarthritis และ gout เป็นต้น

